

IOANNIS BAPTISTAE

EGNATII VENETI

Romanorum principum

liber tertius.

ENTVM iam est mihi ad ter-
 tium, atq; ultimum institutæ cõ-
 mentationis librũ: quæ mihi ut
 laboris & operæ minus, ita cer-
 tẽ multò plus uoluptatis allatu-
 ra sit. Nam & à continuis impe-
 rij cladibus tantisper auertitur animus, dum lætiora
 prosequor: & hi mihi principes posthac erunt re-
 ferendi, quorum res gestæ & domi, forisq; felicitas im-
 plerisq; tanta est, ut ueterum Romanorum gloria
 non pauci ex his æquent, certè recentiorum memo-
 riam, eorum uidelicet qui supra millesimum annum à
 me repetiti sunt, ad eò obscurent, ut iniquissimè pro-
 pemodum faciat, si quis hosce illis cõferat. Nam ut ple-
 risq; sordes, & generis pudendam originem sileam,
 quotus eorũ, quæso, fuit, qui aut augẽdæ reip. studue-
 rit? aut auaritia non flagarit? aut seuitia in suos, in
 externos perfidia infamis nõ uixerit? adde ueræ pie-
 tatis in hisce contemptum, tot hereses ab illis, aut per-
 summum scelus excogitatas, aut ad insaniam usq; ad
 pontificum Romanorum exilia et cædem pertinacia-
 ter

ter assertas: accessit odium plus q̄ hostile in Latinum nomen. Quid dicam quoties insultū sit Romanis pōtificibus? Quoties eorum uiolata maiestas? Nam scismatis crimen eò grauius existimari debet, quo & cōcordiam nostrorum pontificum sepius expetiēre, et expetitā pari leuitate reiecēre? donec paulatim uetere labente disciplina, req; magis ac magis in lapsum prona, tum demū in præceptis nostris tēporibus acta, imperium tanta indole partum, et auctum ad Turcas transferit: quo factum est, ut gens olim in terris ingeniorum acumine, tot artium solertia, tanto rerum usū celeberrima: addo, legibus, institutis domesticis, eloquentiæ studio, & tot urbibus ac colonijs per orbem deductis frequentia et amplitudine optimè de humano genere merita, nunc aris, focisq; patrijs expulsa, inops, egenq; alienæ opis, aut erret profuga aut immanium Barbarorum iugo subiecta seruiat, ut iam in ipsa Græcia queramus Græciam.

Quòd si uerū est, fruges & arbores pro soli, terrarumq; ingenio mutari, & de cælo mortales quod hauriant, naturam & mores induere: simile ueri certè uideri possit, Thraciā illā feritatem, & Bithynicā barbariē (quando hæc loca recentiores Græci tenuēre) esse ab his haustam: & alioqui Thraces homines & Phryges, & (quod præcipuè pudeat) Macedonum Cappadocumq; mancipia rerum potiti sunt: ne
 aliquot

aliquot Isauricæ gentis ingeram: qui tametsi usu, consuetudineq; Græcam linguam imbibierant, patrios tamen mores, quibus innutriti fuerant, retinerent: unde illis fortasse cuncta perdendi libido, tanquam non propria tuentibus, & Romani nominis, Latiniq; cōtemptus ac odium, quòd à principibus suis acceptum semigræci homines, nec quicquam auitæ indolis ac prudentiæ redolentes, si linguam, uestitumq; demas, in posteros transmisere. Siquidem diuinitus à Platone dictum, quales essent principes, tales ferè esse eorum, qui his obediunt, mores. Caterum querelæ, netum quidem gratæ futuræ, cum necessariæ essent, certè ab his nostris libris absint. Quibus id tantum agimus, uti rem obscuram, ac propè obsoletam illustremus: & uarijs monumentis traditam, nec Græcis, Latinisq; hominibus satis exploratam, breui hoc uolumine complectamur. Sumemus igitur auspiciū, dijs fauentibus, à Carolo Francorum rege, cui res egregiæ gestæ Magni cognōmentum iure peperere.

CAROLVS MAGNVS.

Irene Constantini matre Byzantiæ rerum potente, cum imperij Romani maiestas omnia sibi Barbaris uendicantibus obsolesceret, nec in scemina, quæuis altæ indolis, inesse præsidij multū uideretur, Leopotifex scito Romani populi cleriq; rogatu Carolum Francorum regem, ob egregia in Christiani nominis,

RO. PRINCIPVM LIB. III. 605

mem, & Romanam sedem merita, Romanorum imperatorem primus appellat, inunctumq; cum Pipino filio Augustum consecrat, anno ex quo in Italia imperari desitum post Augustuli interitum trecentesimo ac trigesimo, salutis nostræ octogesimo, regni uerò eius, ex quo Francis præfuerat trigesimo tertio: dies tantæ rei lduum Decembrium delectus. Subsecutaq; mox P.R. acclamatio, Carolo Augusto Magno & pacifico uita & uictoria. Huic Pipinus pater fuit, qui primus Christianissimi cognomentum tulit, ob nauatam Romano pontifici aduersus Langobardos egregiam operam. Carolus autem paternæ uirtutis æmulus, sub regni initia bello defunctus Aquitanico, Italiæ, Adriani pontificis adhortationem secutus, ingreditur. Langobardorum regnū, capto eorū rege Desiderio, Francico nomine subigit. Saxones sæpius rebellantes tricennali tandem bello uincit, & quod ab initio semper egerat, uera pietate imbuit. Saracenos Hispaniam ferè omnē uastantes intra Bæticæ angulum compellit: & præsijs Pompeiopoli, ac Cæsar-Augustæ impositis, dum in Franciā redit, Vasconum insidias passus, non paucos ex suis & in his fortissimū quensq; amittit. Sclauos, Danos, & Baioarios tumultuantes in ditionem suam redigit. Iterum Italiæ ingressus, ut Romanæ ecclesiæ patrociniū semel receptum constanter tueretur, Benquentanorum ducem

duccm Aragisum, Langobardorum reliquias adha-
 suentem ad officium cogit, Hunnicum bellum octa-
 uo post anno felicissime conficit: cum eorum regiam,
 quae Rhingus appellabatur, expugnasset, & thesau-
 ros opulentissime omnium gentis apportasset. Inde
 tertio in Italiam contendens, pontificis Leonis iniu-
 riam ulturus, simul & eius causam cogniturus, om-
 nia ex sententia componit. Vnde illi post ingentia
 merita imperatoria maiestas & posteris quasita.
 Quare compositis Italiae rebus, cum nihil grauius in
 Langobardos statuisset, quam ut equo cum Italis iu-
 re uiuerent, & partito imperio cum Irene, in quo di-
 sertè cautum, ut Veneti suis uterentur legibus, & bel-
 lo pace ue neutrius censerentur iuris, in Gallias re-
 dit, filio que Lodouico consorte imperij declara-
 to, tandem moritur Aquisgrani V. Calendas Februa-
 rij, etatis anno septuagesimo primo, regni quadrage-
 simo septimo, post Langobardos debellatos quadra-
 gesimo tertio, ex quo uerò Augustus à Leone ponti-
 fice dictus est XIII. Fuit in hoc principe, quod in-
 credible multis uideatur, pacis, belliq; par studium,
 insignis pietas, beneficentia singularis, humanitas
 quanta in superiorum principum nullo: in rebus bel-
 licis maior ne uirtus, an felicitas extiterit, nescias:
 nullus certe ferociores gentes debellauit, nemo colla-
 tis signis sapius dimicauit, nemo bonarū artium stu-
 dia

dia indulgentius fuit: ipse Parisiense gymnasium, et
Papiense uiris undiq; doctissimis accersitis instituit:
templa diuis erexit: ueræ religionis obseruator etiã
in minimis fuit. Inuiurias illatas ciuili animo tulit, in
hostes raro acerbius sæuijt, Italicæ gloriæ ita studuit
& quieti, ut præter Florentiam urbem instauratam,
classes quoq; paratas habuerit, quibus Maurorum po-
pulationes arceret. His meritis ad hæc usque tempo-
ra à multis ut cœlitum unus colitur. Eius monumenti
elogium huiusmodi fuisse traditur:

CAROLI MAGNI CHRISTIANISSIMI
ROMANORVM IMPERATORIS COR-
PVS HOC CONDITVM EST SEPVLCHRO.

LVDOVICVS PIVS.

IAm uti Carolo patri res egregiæ domi. forisq;
gestæ Magni cognomentū peperere. sic Ludou-
ico facilitas, ac clemētia, religionisq; summum studiū,
Pij tertio ad hoc æui dedit. Qui sub patris mortem
Aquisgranum ex Aquitania contendens, diuersarum
primò gentium legationes audiit, inde Dacicum bel-
lum ex sententia conficit: nec multò post Bernardum
ex Pipino filio nepotem in Italia res nouas molien-
tem capitali pœna afficit: in antislites rerum noua-
rum autores mitius actum: inclusi cœnobijs uita do-
nantur, & cum Britones, reliquosq; pacis turbatores
compressi

compressisset, à filijs tribus captus, tanquam in Carolum natu minimum propensior esset, imperium eurare cogitur: sed tumultuante optimo quoq; restitutus pristinae dignitati, nō multò post partito imperio decessit Maguntiae, cū imperasset annis uiginti septē, uixisset LXIII. Hic Stephanū Romanū pontificem magna Gallorum frequentia exceptum, & cruce magni ponderis donatum à se dimisit. Quin & Paschali ius eligendorum praesulū remisit: sanxitq; ut sacri ordinis homines à gemmis, cultioremq; uestitu temperarent. Quid facturus piētissimus imperator, si luxum nosiri temporis aduerteret?

LOTHARIUS.

Tres superstites liberi Ludouico suere. Lotharius natu maximus, praeter Italiae regnū Narbonensem Galliam & imperij decus assequitur. Carolo Gallia omnis citra Mosam data. Ludouicū Germani regem sortiti: sed non diu mansit fratrum concordia. Violatus (credo) ab his pater tanti sceleris poenas exposcebat: quippe qui ardentibus animis inter se, dum paternam imperij diuisionem aequo animo non ferunt, infestis signis concurrere ad Fontanicum Altisiodorensis agri uicum: qua acie tot Gallorum millia utrinq; cecidere, ut conuulsæ propè imperij uires sint: uictus tamen Lotharius, & Ludouicus à Carolo: & cum bellum iterum repararent, iterum sua

run fusi pacem petiere. Quæ his propè conditioni-
bus data, ut imperij titulo, Lotharius cum Italia &
Narbonēsi Gallia frueretur: Ludouicus Germaniam
posideret, Carolus Franciæ à Mosa ad Oceanū præ-
esset: addita & ea Galliæ pars, quæ Scalden inter et
Rhenum iacet: ea nunc Lothoringia est. ipse cū Lu-
douicū filium regni consortem adsciuisset, & impe-
rij socium declarasset, XV. post anno monasticā ui-
tam secutus est, tædio rerum aduersarum (ut opinan-
tur) affectus.

LODOVICVS.

Hic Lotharij filius eo uiuente (ut diximus) re-
gniq; imperij consors efficitur. Romæq; à
Sergio pōtifice inungitur, & coronatur: reuersusq;
ex Italia in Germaniā, post patris mortem cum Ca-
rolo Caluo Francorū rege discordibus animis ferè
semper uixit, propter Austrasiæ regnum, quod Lo-
tharij fratris fuerat, et Caluus id sibi totum uēdicauit:
sed mox cōpositis rebus, cū annum unū & XX.
rebus præfuisset, moritur Ludouico filio superstite.

CAROLVS CALVVS.

Redierat Ludouico mortuo summa imperij ad
Carolum Francorū regem, minimū natu Lu-
douici Pij, qui cum Britonibus & Nortmannis uaria
fortuna dimicauit, postea audita Ludouici morte, in
Italiam profectus à Ioanne pontifice corona dona-

Q9 tur im-

610 IO. BAPT. EGNATHI

tur imperij. Quare mox in Saracenos mouens, facile conatus eorum represit: inde Galliam reuersus breui Italiam repetit: aduersus quem Ludouici Germani filij dum bellum parant, ipse curis confectus, ueneno à Sedechia medico Iudaici sanguinis dato obiit, Ludouico Balbo herede. Notata in hoc imperatore ambitio non modica.

LUDOVICVS BALBUS.

Ludouico Calui filio Ioannes pontifex imperij titulum, præter illius multorum principum uoluntatem, solus asseruit: qui è custodia fugiès, cui Romani illum incluserant, & in Galliam contendens, ratum Balbo imperium suo assensu fecit: quod tamen ualentinianus princeps biennio uix obtinuit. Obiit anno salutis octingentesimo octogesimo, Carolo Simplicite herede.

CAROLVS CRASSVS.

Hunc Crassum à corporis (ut arbitror) habitudine dixere, qui Ludouici Germanici regis filius a Ioane obtinuit, mortuo Balbo, imperij coronam. hic Nortmannos, Pannonasq; uarijs prælijs afflixit. Robertum autem Nortmannorum ducem de sacro fonte leuauit, data illi in uxorem filia. Sed mox cum inutilis imperio, nec in eo satis præsidij uideretur, ad Nortmannos Gallia exturbandos ob subitam uim morbi, abrogato illi imperio post decennium decessit.

cessit: laudatur in hoc principe religionis studium,
et in literatos homines benevolentia, quos ad scri-
bendum adhortari solet.

ARNVLPHVS.

VT nihil certi affirmare de Arnulphi origine
habeam, facit scriptorum inconstantia, mihi
tamen similius uideatur, ex Carolo Magno Lu-
douici Balbi prognatū: nec enim uideo qui fieri po-
tuerit, ut obscurissimus homo (quod quidā asserant)
imperio præfuerit, Gallis præsertim suos reges tāta
ueneratione colentibus, & ignobiles auersantibus.
Huius igitur uirtus effecerat, ut quando Carolus Sim-
plex parum idoneus haberetur, iste imperaret: qui
aduersus Nortmānos res egregias primò gessit: mox
in rapinas, templorumq; spoliations cōuersus, iusta
numinū ira plectitur. Nam & prior illum felicitas
deseruit, & breui pediculari morbo confectus obiit:
illud accessit grauius, quòd imperij maiestas in eo de-
fecerit, quæ per annos centum tanta indole à Ca-
rolo Magno quæsitā, nescias maiore Gallorum de-
decore & infamia, an Italiæ damno, ad Germa-
nos tralata sit. Terra certè Italia sub Gallorum
principatu adeò floruit, ut uetera Romanorum
principum tempora non sanè desiderares, sed &
anni sexaginta usq; ad Othonem primum Saxonum
regem, quibus nullum non calamitatis genus sensit

illa olim gentium alumna, & parens Italia, fecere, ut Gallicum nomen desiderabilius foret. Ceterum de his aliàs.

OTHO PRIMVS.

SExagesimus ferè agebatur annus ab Arnulphi morte, Berengarijs interim Langobardici sanguinis Italiam uexantibus, & Vgone, Rodulpho, & Lothario Gallis principibus rem sibi interdum asserentibus. Ceterum cum Berengarius tertius cum Adelberto filio tyrannum uerius, quàm principem ageret, accersitur à Romanis Otho. Cuius tunc nomè ac pietas celebris erat, Boleslao Boëmo capto, et Vngaris prælijs aliquot afflictis. Ille igitur Saxonia egressus cum L. millibus armatorũ Italiam per patentem Forijulij portam ingreditur, facileq; Berengarium & eius filium ad obsequium retrahit, quos data uenia magna etiã Gallie Cisalpinæ parte donat. Inde abiens Ludouicum Franciæ regem factione suorum carceri inclusũ eripit: nec quiescere diutius datum, Berengario et Adelberto res nouas molientibus: quos facile uictos & captos, alterum in Austriam, alterũ Byzantijs relegat. Inde Romam profectus, à Ioãne pontifice, primus Germanorũ principum corona donatur imperij: quem tertio Italiã repetens, cum grauissimorum criminum reus ageretur, sæpè tamen antea ut resipisceret admonitũ, coacta synodo officio deijcit.

deijcit, Leone suffecto. Hunc cum Ioannis pontificis
 necessarij, illo sub Othonis protectione redeunte,
 urbe eiecissent, statim ulturus insignem iniuriam ex
 Umbria Otho aduolat, ac Romanis COSS. in Ger-
 maniam relegatis cum prefecto, Leonem restituit. Sa-
 racenisq; ac Græcis, qui illis adhaeserant, Calabria,
 Appuliaq; fugatis, in Germaniam reuersus Viennæ
 obiit. Vir pacis, belliq; artibus insignis, pietatis au-
 tem assertor præcipuus, rebus præfuit annis XXX.
 & amplius.

OTHO II.

HVNC ex Adelaida Lotharij uxore susceptum
 pater successorē sibi instituit, et inungendā
 à Romano pontifice curauit. Cuius etiam opera Sa-
 racenos, Græcosq; Calabria expulit. Hic mortuo pa-
 tre, Henricum Bauariæ ducem nouis rebus studentem
 armis domuit, & aduersus Lotharium Francorū re-
 gem, qui sibi Lothoringiā asserebat, Galliam ingres-
 sus fœdis populationibus uastat. Caterum dum reuer-
 titur, in Axonæ fluij transitu graui incommodo à
 Francis affectus est, plerisq; militū fluminis impetu,
 alijs ferro enectis: & dum in Italiā festinat ad famā
 Græcorū principum, qui Saraceno etiā milite instru-
 et, Italiam sibi uendicabāt, his cōgressus ad Basan-
 tellum uincitur: ipse scapha conscensa ad mare delat-
 tus, Romamq; ex Sicilia profectus, Beneuentanos in-

primis ultus est, quos uti desertores oderat. Beneu-
to autem incensa Bartholomæi reliquias inde aspor-
tatas Romæ componit, ubi non multò post fato uita
decessit XVII. imperij anno.

OTHO III.

Non pœnitet adhuc Germanorum principū,
quippe quorum uirtute Christiana pietas &
res italica respirarit. Cui restituendæ uitæ, pater-
næq; uirtutis æmulus Otho tertius incubuit: q̄ à prin-
cipibus Germanis imperator Romæ dictus, Bruno-
nem Saxonem pontificem creat, Gregorium quintū
appellatum: inde Saxoniam inuisens, Romanū gen-
tibus mox copijs accinctus, minarū iræq; plenus ad-
uolat, ferebat uidelicet iniquo animo Gregorium ab
his expulsū. Capta igitur Roma, & Crescentio au-
tore discordiæ à multitudine cæso, Ioāne adulterino
pontifice luminibus priuato, Gregorius restituitur:
qui statim sanctionem eam tulit, quæ per quingentos
annos adhuc durat: Imperatorum nullus hereditari-
am dignitatē uendicato: principes sex, sacri ordinis
tres, profani totidem eū deligūto, hi si discordes fue-
rint, Boëmiæ regem cooptato. Nec multò post Otho
undeuigesimo imperij āno naturæ cōcessit. Fuit hic
Veneto principi Vrscolo familiaris, in cuius gratiā
cum Venetias inuisisset, uoti reus pallium aureum;
quod annum Veneti pendebant, remisit.

HENRICVS I.

IN Oithonis locū ex Gregorij formula Henricus Bauarici sanguinis imperiū adipiscitur, uir pietate insignis, nec armis ulli priorum principū minor: par sanctimonia, ac innocentia Simegundæ cōiugis, quæ cum Henricus cœlibē perpetuū uitam duxit: unde etiam mortui diuorū numero adscripti miraculis illustres fuere. Henricus igitur post Germaniæ res compositas, Italiam ingressus, Capua Saracenos expulit, Græcorum ducem Troia à se munita spoliat, quibus gestis octauo imperij anno in humanis esse desijt.

CORRADVS SVEVVS.

POST trium annorum interregnum legitimo tandem suffragio Corradus Francus eligitur, uirtute, ac militari disciplina ad tantum fastigium cunctus: qui comparato exercitu, Mediolanum diu obsedit: & cum supremum exitium urbi minaretur, deterritus oracula omnem grauiorem iniuriā abstinuit, Romamq; profectus coronā imperij à pontifice accepit, in Sclauos inde ac Pannonas feliciter pugnatum, qui rebellantem Italiam socialibus armis adiuuerant: neq; non Rodolphū Burgundiæ regem suis cōciliat. Leopoldum etiam pacis & otij turbatorem, bello petitum comescit. Mouendi belli causa, quod sub initia imperij legem seuerissimam tulerat, si quis pa-

cem turbasset. Corrado autem post annum XV. uita
 functo Henricus successit.

HENRICVS II.

Gener hic Corradi imperium accipit, & ante
 omnia Odelricum Boëmiæ bello fatigatum tri-
 butum annuum sibi pendere cogit. Inde Petrum re-
 gem ab Vngaris eiectum restituit. Cæterū pertusus
 eorum, quæ Romæ circa pontifices per summum sce-
 lus agerentur, Romam contendens, abdicatis adulte-
 rinis pontificibus aliquot, Bambergensem præfulem
 pontificis sedi præficit, quem Clemētem secundum
 dixere: & ut caueret in posterum summorum ponti-
 ficum securitati, iureiurando Romanos adigit, nemi-
 nē creationi eorum interfuturū sine eius permissu:
 Capuaq; aduersus Saracenos nouo præsidio firmata,
 in Germaniam abiens, duodeuigesimo imperij anno
 Hērico filio superstitē ad superos abiit, cum Leonē
 nonum primò, mox eo defuncto Victorem secundum
 pontifices suo priuilegio declarasset: unde Victor in
 beneficij gratiam Henricū adhuc puerum Cæsarem
 creari passus est.

HENRICVS III.

Is si quàm bello magnus, tam pacis artibus, ac pie-
 tate insignis esse curasset, haud dubiè Carolis &
 Othonibus æquari potuit: nemo bellatior hoc uno fu-
 it: nemo collatis signis ad hanc diem pluries cum ho-
 ste con-

ste confligit, quippe qui M. Marcellum & Cæsarem
 Dictatorem supergressus, bis & sexagies pugnarit.
 In Saxones tamen & Rodolphum eorum regem ar-
 ma sæpius intentata, quibus cum congressus semper
 ferè uictor abiit. Quin nouissimo prælium fugatum
 etiã Rodolphũ interfecit. Mathildem pōtificis par-
 tes in terra Italia tuentem uicit Henrici filij opera,
 sed quã bello clarus, tam insectatione pontificum
 infamis, à quibus diris etiam pontificis primus impe-
 ratorum post Arcadium petitus est. Nec causas in-
 præsentia exquirere libet. Certè nunq̃ laudes Grego-
 rium pontificem ab eo obsessũ: adulterinum pontifi-
 cem unum, & alterum superinductum: dolis & uene-
 no etiam in illos grassatum: matrem foeminam opti-
 mam à filio expressam, atq; in exilio mori coactam:
 Gallorum memorabilẽ illam expeditionem sæpe im-
 peditam, sed luit mox pœnas: ab Henrico enim filio
 captus, & Leodij custoditus, pœdore carceris post
 annum XLVIII. imperij, miseram animam efflauit.

HENRICVS III.

Quis non Henrici prolem agnoscat, impietatẽ
 paternam redolentem ex continua pontificũ
 insectatione: sed cui parceret homo nefarius, qui im-
 pius manus in qualemcunq; parentẽ intulerit? accessit
 ad impietatem animus dolo magis, quã uirtute
 præter Germanorum morem instructus, quare Pa-

schalem per summam perfidiam pontificem in potestatem redactum, nō prius dimisit, q̄ ille cuncta rata, quæ uoluit, faceret: à quo coronam quoq; imperij per uim expressit. Quæ mox uti extorta sibi cum irrita pontifex denunciasset, Henricū in Italiam statim exiuit. Romæ ergo agens (quando pontifex in Appuliam uitabundus hominis furorem contenderat) ab Bracharense antislite iterū corona insigniri uoluit, tertio quoq; Italiam inuadens Gelasium pontificem urbe pellit. Cuius aduentum reformidans Henricus (quippe qui Nortmannicis armis instructus aduētare dicebatur) in Germaniam redijt, ubi post annum imperij XV. obiens maiorum sepulchro infertur.

LOTHARIUS.

Non est cur Saxonum principū pietatem, ac constantiam in asserenda pontificia dignitate, præter alias egregias eorū uirtutes nō magno opere commendes. nulli certè ex his principibus, qui Germanici sanguinis fuere, plus pontificum maiestati detulere: nulli religionē constātius fouere, id quod Lotharius à maioribus acceptū uelut hereditarium in Innocentio præstitit. Quē in Gallijs penè exulē, cū uenerabundus excepisset, breui, uti pollicitus est, Barione sedi restituit, & in Germaniam ad cōponēdos tumultus qui exorti erant, mox profectus, breui Italiam in pontificis gratiā repetijt: eumq; pulso ex Italia

Italia Rogerio Nortmanno & pseudopontifice, ita confirmavit, uti nihil inde mouere pontificis aduersarij sint ausi: sed breue imperium annorum undecim effecit, ne res felicibus auspicijs coepta conualescere admodum potuerit. Satis constat hunc, cum principes imperatorem diceret, diu reluctatum esse, indignum se professus, qui tantæ rei præficeretur.

CORRADVS II.

Ludouico Francorū rege contra Saracenos arma parate, Corradus gente Sueuus legitime Imperator creatur, quæ eandem militiam emulatus pia et ipse arma induit: sed Bosphorū Thraciū immature à Græco imperatore traicere coactus, cum deesset comæatus, & qui à Græcis cõportabatur gypso infectus esset per summum scelus, ille Iconij obsidionem, in qua diu fuerat, soluere cogitur, decimoq; uix milite ex tanta nuper multitudine superstite, ipse in Germaniam retrò abiit, & imperij anno XV. inglorius obiit.

FRIDERICVS I. AENEOBARBVS.

Primo iam pridem exemplo pontificiæ cū imperatoribus contentiones inoleuerant: dum pontifices imperatoriam maiestatem, quam illi suo suffragio ratam facerent, contemptim penè habent, & Romani principes ambitionem in sacerdote præposteram æquo animo ferre non possunt. Vnde omnium malorum fons & origo, his inter se decertantibus, quorum

ope ac concordia res Christiana florere diutissime potuit, id cum aliis experti maiores nostri sunt, tum uerò hoc tēpore utinam nō extrema cū nostra pernicie sentiamus. Certè Friderico ingētes animi, corporisq; uirtutes affuere, statura procera, robur & agilitas par, disciplinæ militaris et gloriæ appetit: periculorum cōtemptor animus, non tamen ut ad ea subeunda prudentia deesset: multarum rerum peritia, liberalitas egregia, felicitas summa, quibus uirtutibus instructus in Italiam ex more descendens, primum omnium Derthonā portas sibi claudere ausam, obsessam capit: inde Romam ad Adrianū pontificē profectus, coronæ insignia accipit: dumq; Cremonā inter redeundum obsideret, nuncijs Alexātri pontificis opem postulantis ita respōdit, uti rē in dubiū trahere uelle uideretur. Hinc primum Alexandro timor, inde aperta inimicitia exorta, indignāte Friderico suum arbitrium declinari, Pontifice uerò rem certam in disquisitionem uenire recusante. Quapropter imperator Octavianum ad se uenientem complexus, concilio habito, ut uerum pontificem adorat, & Alexandrū Alexandriq; fautores insectatur: euerasq; prius Derthona, quæ in partibus Alexandri stabat, Mediolanum inde solo æquat, Galliāq; omnem Cisalpinā eadem sentiētē uasat: mox in Germaniā abiens, tertio Italiā maximis copijs cinctus inuadit,

Anconemq; expugnat, & Alexandrum Roma fugere compellit: ex urbe aut pestilentia coactus abscedere, postq̄ iterum suos Germanos inuaserat, Italiã repetit. & Asta urbe capta Alexandria frustra obsidet, et cū Papienses ac Nouocomenses obnoxios sibi in primis haberet, eorū auxilijs fretus, præliq; Mediolanēsis congressus, multos ex his amisit: ipse fuga elapsus, V. post die Papiæ est uisus. Cæterum Alexandro Pontifice Venetias ex diutino errore consurgente, uicto etiã nauali prælio à Venetis Othone filio Friderici (quod uaria monumenta nobis attestantur, etsi scriptorum uariet fides) tandem pax Venetijs sancita, Imperatorq; ac Pontifex ex diutina discordia amicissimi facti: nec multò post Fridericus, dum rebus Syriacis opem maximo apparatu ferret, iamq; Saladinum & Turcarum principes in maximum sui nominis terrorem coniecisset, minore etiam Armenia recepta, lauandi causa anem ingressus, perijt, cum annos XXXVII. imperasset, Aeneobarbus à colore barbæ ruffæ appellatus.

HENRICVS FRIDERICI F.

ASperum à maioribus appellatū hunc à quibusdã uideo: qui rex Siciliæ accepta Constantia Rogerij Nortmanni filia in uxorem, mox etiam imperator à pontifice dictus, ut maior illi autoritas accederet acquirēdi, regni ductis in Tancredū copijs, qui

qui impari matre natus regnum sibi uendicabat: re-
clamantibus etiam pōtificibus Neapolim frustra ob-
fidet. Sed & pestilentia, quæ grassabatur, auertit ab
incepto hominem, retroq; in Germaniam ad suos ab-
ire compulit. Tancredo autem breui mortuo, potitus
Henricus regni, Maguntinum antistitē, Philippum-
que fratrem in Syriam cum non cōtemnendis copijs
misit. Dedit autem id magis pontificū gratiæ, quam
quòd animū haberet Christianæ rei iuuandæ. Qua-
re cum imperij anno octauo Messanæ mortuus esset,
Germanus miles, qui Berytum iam in Syria muni-
erat, & Ioppen obsidione leuarat, tumultuose (ut mos
est gentis) ex Syria in Italiam redijt, nec ullius ponti-
ficis adhortatione in officio contineri potuit.

PHILIPPVS.

Hoc primum tempore in Germania seditione
laboratū est, alijs imperij nomen ad Othonē
Saxonie ducem, alijs ad Philippum Henrici fratrem
trahentibus: stabant autem pro Philippo ij, qui Ger-
manum hominem Saxoni præferebant, recens insu-
per Henrici fratris, et Friderici patris memoria Phi-
lippum adiuuabant: & ne quid ad alendam discordi-
am decisset, Othoni Anglus rex: Philippo, Francorū
Philippus ex professo fauebant, præualuit tamen Phi-
lippus: & fugatō sæpius Othone, rerum tandem po-
tior, indignante etiam Innocentio pontifice, qui
Otho-

Othonem imperij infulis redimiuerat. Philippo autem tem occiso à Palatino Comite, postquam annum nonum imperasset, Otho successit.

OTHO.

Philippo mortuo, facile à Germanis proceribus ad tollendam discordiam sufficitur Otho, pro quo haud dubie pontificis fauor stabat: quem & confestim corona donauit, cum Romam petiisset. Ille uero cum & pontificie dit ionis quedam oppida capere, & Friderici iunioris regnū inuadere uellet, diris pontificijs petitus, imperij titulis priuatur. Fridericusq; illi ex professo hostis adnitente etiā innocen-
tio creatur imperator. Quo nuntio in Saxoniam profectus, ut res componeret, bellum Philippo Franco-
run regi indicit: nec sine manifesta uim numinis, & Gallorum uirtute memorabili clade affectus Otho, impatriam se inglorius recepit, cum annos tantum quatuor rerum potitus esset.

FRIDERICVS.

Viguere in hoc principe, quod negari non possit, egregie corporis, animiq; uirtutes, namq; auo similimus, militaris laudis appetentissimus fuit. Corpus laborum non minus patiens, quam strenuum: plurimum audaciæ ad pericula subeunda, non minus tamens consilij inter ipsa discrimina: nullo unquam labore

labore fatigatus, nullis casibus uictus, linguarum pe-
 ritus, munificentiae singularis: regij splendoris, et or-
 natus ambitiosissimus, ut in ea profectioe, qua cuo-
 catus ad concilium ab Innocentio fuerat, ostendit.
 Namq; tot & tales secum eduxit, ut togatum agmen
 exercitui par esset. Sed & urbi Victoris à se condi-
 ta ea omnia affuere, quae nulli unquam principes ha-
 buerint, nulla postea ciuitas simul uiderit. Vestis ua-
 ria & pretiosa, animantes ferae, cicuresq; diuersi ge-
 neris: hominũ portentosa formae, et in his Saraceni-
 cus miles illi in primis acceptus. Tanta praeterea in-
 colarum frequentia cõmercijs etiam multarum genti-
 um aucta, ut nihil ad amplissimam urbis formam de-
 esset. Caterum has ingentes in principe uirtutes cal-
 liditas ingenij, ac perfidia, & scuitia in Guelphum
 nomen, neque non in pontifices odium obscurarunt:
 accessit ad haec libido hominis immensa, qui praeter
 gentis morem concubinas multas & scorta aleret:
 scriptoribus etiam adnitentibus, ne is qui toties exe-
 cratione pontificia petitus erat, qui que Italiae adeo
 infestus imminebat, uti eam prope ad internationem
 redegerit, non omni insectatione dignus haberetur.
 Cum hac igitur uitiorum, uirtutumq; indole Aquis-
 grani coronatus, quò se adolescens adhuc recepe-
 rat, primum Othonem adhuc sibi obsistentem facile
 profligat: deinde paratissimis copijs de Syria uen-
 dicato

dicanda sollicitus, Gregorij etiam pontificis adhortatione Brundisium appulit: indeq; soluens cum Aconem perucnisset, anathemati subiectum se à Pontifice accepit: unde irarum plenus abiens, ad Gregorium tamē supplex accessit: impetrataq; ab eo uenia, mox illum ludibrio habuit. Quare iterum diris pontificijs obnoxius, in Italiam descendens Mediolanenses pro Pontifice sentiētes prælio uincit, & captum Petrum Teupolum Venetum, eorum ducem, carceri inclusum crudeliter necat. In Venetos quoque fines incassum arma mota: mox Pisas sese recipiens, Guelfos, ac Gibellinos perniciosissima Italiae nomina primus inuexit: quibus adeò Gregorium exercuit, ut ille non multò post obierit, prægrauantibus curis. Caelo stimo autem intra XII. diem uita functo, successit Innocentius: qui pertæsus hominis calliditatem atq; animum in se hostilem, primùm imperio abdicat, deinde anathematis spiculum in illum distringens, Henricū Thuringie Lanthgrauium (ea est dignitas apud Germanos) imperatorem dicit: moxq; magnam Italiae partem in illum armat. Parmaq; per eius absentiam illi adempta, cum eam frustra Fridericus obsideret, tandem eruptione uictus à Montelongo legato est. Captaq; urbs Victoria, ac direpta, nec interim ea clade à Pontificum iniuria temperauit. Cæterum Panormū profectus, Manfredi filij nothi dolo necatur, cum

annos duos ac XXX. rebus præfuisset. Hic Bononiense gymnasium, quia ciues imperata nõ statim fecerunt, Patauium transtulit: ex Florentia etiam Guelfos populariter eiecit,

RODVLPHVS.

*Hic electus
Fran. furti cult.
die octob. anno
millesimo duces-
sesimo septuage-
simo tertio.*

*Hic psem frideric
Rhonanas aliquot
uobis uoluerat
in Impatore sollicitas
ad defectione
sej. harum auxili-
to repetenda scē-
viam accierent.*

Interregnum à Friderici morte ad Rodulphum Habspurgensem per duodeuiginti annos fuit, quo spatio Manfredus Friderici filius, & Corradinus regno Neapolitano pariter & uita à Gallis spoliati sunt. Interim Rodulphus ex comite (uti nunc uocant) imperator declaratus Alphõso Castellæ posthabito, qui eam dignitatē ambierat, Othocarū Boemiæ regē acie uictū occidit. Pseudofridericum captum, qui se pro Friderico iuniore Sueuis ostentabat, Nouesij combussit. Ciuitates Hetruriæ libertate accepta pecunia donauit: quā rem Honorius pontifex uti infamē, sibi tamen, et Italiæ nõ inutile magis non probauit, quā prohibuit. Obijt autem Rodulphus XVIII. imperij anno, & Spiræ sepelitur: in quo si auaritiā non accuses, cætera non reprehēdas, Italia certè tum primū aliquid sibi polliceri potuit, Luchino Italici sanguinis uicarij nomine tunc Mediolani præfecto: floruit huius imperio Albertus cognomento Magnus.

ADOLPHVS ASSIAE.

Donatus imperij titulis hic primum in Colūbarienses mouit: inde in Albertū Austriæ ducē
dura

dum bellū parat, quem proceres Germaniæ, pertesi Adolphi sordes et ambitionē, eo reiecto, imperatorē declarant, ab eodem apud Vangionas praelio superatur & occiditur, cum annos octo rerū potitus esset.

ALBERTVS.

R Odulphi superioris filius et Austria dux, à patre Othocaro occiso declaratus principū suffragio, et Bonifacij pontificis assensu dicitur imperator: & Bonifacius eo libentius assensit, cū id obstinatissimè antea negasset, quòd Philippum Francorū regem oderat. Quare ea conditione Alberto ratum imperium fecit, ut regnum quoq; Francorum sibi uendicaret: ille uerò post Adulphum in Spirēsi agro caesus, cum copias tantæ rei idoneas parat, à Ioanne fratris filio interficitur post decimum imperij annum.

HENRICVS LVCELBURGENSIS.

Henricus ex Lucelburgo Romanorum imperator designatur. Cui Clemens pontifex ea conditione ratum imperium fecit, ut primo quoque tempore in Italiam transcenderet: quam provinciam eo libentius Henricus obeundam suscepit, quod Guelphici nominis hostis prævalentes eius factionis opes infringere optabat: per Taurinos igitur saltus Italiae insinuatus, Mediolani factionem turrianam oppressit, uiccomiti summa rerum demandata: inde Romam profectus,

accepta imperij corona, & ab Vrfinis breui expul-
sus, adiuuante etiam Roberto Rege, Hetruriam re-
petit: Aretijq; agens post Robertum regno priuatū,
dum Florentinis immineret, qui iam de salute despe-
rârant, ueneno in Eucharistia dato, perijt anno impe-
rij v.

LVDOVICVS BAVARVS.

Hic Rodulphi imperatoris ex filia nepos, Fri-
dericum Austriae ducem aduersarium habuit:
quicum per octo annos bellum uaria fortuna gessit.
Ceterum Friderico capto & occiso, Bauarus rerum
potitur, pariq; temeritate imperatorem se citra Pon-
tificis assensum appellat. Qua iniuria offensus Ioan-
nes XXII. illi sacris interdixit: uerum homines iu-
xtâ ac numina contemnens, Italiam mox petit: atque
in uicecomites ingratisimus, quorū ope adiutus præ-
cipuè uenerat, Castrutij filios pari improbitate, qui
Gibellinae factionis fautor acerrimus fuerat, paterno
principatu exiit: Româq; coronatus à Stephano Co-
lunnio, Patrum Corbariensem pseudopontificē creat
Minoritanae familiae unum, quem & Nicolaum appel-
lari uoluit: & ne quid ad serendas discordias malo-
rum deesset, tyrânos in ijs oppidis, quæ pontificij iu-
ris erant, priua autoritate instituit, Pontificem æmu-
latus, qui & ipse Gallia Cispina multos autoritate
sua regulos præfecerat: imperij tandem anno xxxij.

cūm

cùm uaria tentasset ad reconciliandã Pontificis gratiam, obiit.

CAROLVS QVARTVS.

Priusquàm hic imperium adiret, Germani principes Edoardum Anglum & Misnensem principem, ac Guntherum montis nigri regulum Cæsares declarârunt. Ceterùm altero post alterum uita functo, res ad Carolũ Boëmun deuenit: qui Ioanne Henrici imperatoris filio natus, adolescens adhuc egregiam in terra Italia patri operam nouarat: quo ab Anglis interfecto, ea acie qua Philippus Valesius Frãcorum rex ab hisce prostigatus est, imperium adipiscitur: literis ac linguarum multarum cognitione instructus: sed qui Boëmiæ suæ, quã Germanis, aut Italis cõsultum mallet: nam cùm Pragã (Boëmiæ id oppidum, totius regni metropolis) uarijs operibus excoluisset, imperij maiestatem adeò neglexit, ut coronam tantæ maiestatis autoramentũ turpissima pactione acceperit ab Innocentio: qua cautum erat expressè, ut ab acceptis insignib. confestim Italia abscederet: additum & grauius facinus, quod Venceslaum filium adolescentẽ à principibus Germanis Cæsare dici obtinuit, exemplo maximè improbando. Imperauit annis XXXII.

VENCESLAVS.

Avo patriq; absimilis, per ignauiam ac socordiam imperij res afflixit: afflixissetq; diutius,

R 2 3 nisi

630 IO. BAPT. EGNATII

nisi à fratre Sigismundo captus, mox etiam proceri
consensu abrogato illi imperio, Robertus Bauarus il
li surrogatus esset. Hic Galeacium ex comite Medio-
lancensibus primus ducem dedit: quæ dignitas ad ne-
potes postea transfijt, quoad res Insubriæ ad Franco-
rum regem redijt. Præfuit an. XXXII.

ROBERTVS BAVARVS.

CVM Venceslao suffectus esset Robertus Bau-
aria dux, nihil ille antiquius habuit, q̄ ut Floren-
tino populo gratificaturus, ad comprimendam Ga-
leacij uicecomitis potentiam in Italiã transcenderet.
Ceterũ ad Benacum Galeacij copijs congressus faci-
lè repellitur: unde mox ad Venetos deflexus, magno
ab his honore excipitur: inde soluens incassum Florẽ-
tinis adnitentibus, ne Italia excederet, in Germani-
am retrò abiit, paci religioniq; uacaturus: uita fun-
ctus est anno imperij X.

SIGISMVNDVS.

OPtimũ haud dubiè principem, ac nobilissimũ
Germania nobis imputet: et qui si ad pacis ar-
tes quibus excelluit, parem belli felicitatem addidisset,
Carolus & Othonibus æquari potuit: nã puer ad-
huc per Mariã uxorẽ ad Pannonici regni spẽ euoca-
tus, mox adolescẽs Venceslao fratre, quòd parũ utilis
haberetur, à se capto, Boemiæ regnum hereditarium
assequitur: sed & Alberto uita functo, omnium uotis
imperator

Imperator designatur. Hic igitur Pannonia potitus à
 Ludouici morte, cui Maria superstes filia fuit, duos
 ac XXX. regulos securi percute iubet, quod regiæ
 puellæ aduersati essent. Vnde illi tanta mox gentis
 inuidia conflata, ut post uxoris mortem captus, necã-
 dusq; magis quàm asseruandus fœminæ, cuius mari-
 tum ille interfecerat, sit traditus: ille uerò maiestate
 oris & blãda oratione dimissus hinc Boëmiã petit:
 quam non sine labore uix tandem obtinuit, longo ab
 his bello, ac difficili petitus sæpe etiam acie ac his ui-
 ctus. Nec Italica expeditio una alterãue in nos Tau-
 rino agro peruastato felicior: nam Pippus eius dux,
 & ipse mox tota Venetia ac Foroiulio Venetis ar-
 mis expellitur. Hinc quia grauius periculum à Tur-
 cis imminebat, qui iam magnæ Europæ parti sese in-
 sinuauerant, Gallicis etiã Philippi Burgundi copijs
 accinctus, ab Amurate Turcarũ principe graui præ-
 lio uictus, castris etiam exiuit. Cæsis magna ex par-
 tu ducibus, & Philippo capto, ipse Byzantium su-
 giens, mox Venetæ clas̃is occurso, cui Thomas Mo-
 cenicus præerat, incolumis de fuga uix euasit: quæ
 clades ignominiosior ne an funestior fuerit, haud sa-
 tis explicem. Discordia certè nostra uictor hostis
 Hadrianopolim se recepit: & hæc foris. Quantum
 autem pace præstiterit, præter generis nobilita-
 tem (quæ haud dubiè clarissima fuit, tot summorum

principum serie) & præter insignem corporis pro-
 ceritatem, ac imperatoriã planè indolem, affuit illi li-
 beralitas ac munificentia, quanta in nullo antea prin-
 cipum: religionis ac pietatis augendæ studium incre-
 dibile: multarum etiam linguarum scientia, & in his
 lingue Latine studium excelluit: quare doctos homi-
 nes in primis fuit, & dignitatibus etiam amplis ho-
 nestavit. Accusavit sæpè Germanos principes, qui La-
 tinas odissent literas. A quibus reprehensus quando-
 que, q̄ doctos homines foueret, sed humiles genere:
 Ego, inquit, eos amo, quos natura alios antestare faci-
 le uoluit. Illud autem nulla unquam etas obliuiscatur,
 quòd triennium magnam Europæ partem ipse per-
 grarit, dum principes Christianos, ac Pötifices adit,
 quò schisma Christiano nomini calamitosissimum tol-
 leretur. Nec alterius principis opera magis enituit
 in uera pietate uindicauda: quare ita effecit, ut reie-
 ctis adulterinis tribus, qui Barionæ sedem inuaserat,
 Oddo Columnius magno omnium consensu Pontifex
 declararetur: parem operam Eugenio in Basiliensi
 synodo tollenda præstitit, à quo tamen prius cõtẽm-
 ptim penè habitus, ac uix post sextum mensem, quàm
 Senis fuerat, imperij corona donatus est. Hic uerò
 princeps egregius cum sine uirili prole deceßisset,
 Albertum Austriæ ducẽ filie maritum, et utriusq; re-
 gni heredẽ reliquit, anno imperij uigesimo septimo.

Alber-

Nemo unquam maiore spe ad imperiũ uenit, & sanè conceptam animis hominum opinio- nem haud frustratus esset: siquidem toto biennio, quo præfuit, Morauos ac Sarmatas, qui hodiè Poloni sunt, intra suos fines quiescere compulit. Ptasconem Boë- mũ factionis hereticæ caput ita attriuit, ut tota Boë- mia sibi cederet: in Turcas autem profectus, Synde- rouiam castellum ad Danubij ripam munitissimũ ob- sidentes, dum copias in itinere maiores expectat, op- pidani deditionem fecêre. Ipse Austriam repetens apud locum, cui Longauiilla est nomen, dysenteria morbo confectus est, Ladislao filio superstite.

FRIDERICVS TERTIVS.

Pacis atq; ocij studiosissimus Fridericus exti- tit: quam tenore perpetuo annos quatuor ac L. (tot enim rerum potitus est) coluit, seu fatum id fue- rit, quietiore Germania, quàm multis retrò actis ata- tibus, seu prudentia uerius id principis effecit. Ille ue- rò nihil ab initio antiquius habuit, quàm tuendæ pa- cis studio, tumultus, qui oriebantur, sedare: quare & seditionem mouentes Austriales facîle compefcuit, et bellum à Matthia Pānorum rege illatum composuit. Quinetiam in Flandros mouens, qui Maximilianum Cæsarem asseruârunt, recepto filio paucorum pœna cõtentus, omnem discordiarũ fomitem sustulit. Ducta

igitur Heleonora Lusitanici sanguinis, cum in Italiã transcendisset, ad Nicolaum pontificem profecturus, ab eo nullo nõ honoris genere excipitur, illi & uxori corona imperij imposita. Hinc Neapolim diuertit in Alphonsi gratiam, cuius Heleonora pernecessaria erat, nec minore apparatu à Venetis (cuius enim urbis inuisendæ incredibili desyderio flagrabat) obuiã illi itũ: quos exinde summa semper amoris, ac benevolentie significatiõẽ dilexit: eius etiã opera Amedeus Allobrox, qui se pro pontifice gerebat, Basiliensi cõcilio innixus, in ordinem se redegit. Aterũ Paulo pontifice priuati penè more uoti reus Romã petijt: quodãnatus retro ad suos abiens quiescẽte Germania, tandem imperij anno quarto ac quinquagesimo naturæ concessit, Maximiliano filio Cesare prius declarato.

MAXIMILIANVS.

SVpererat mihi Maximilianus imperator, quem pater octauo antequã moreretur año, Cesarem designandum curarat: magnus bello princeps, & pace præclarus: cuius eximia bonitas, liberalitas summa, & Christiane pietatis cultus præcipuè commendantur: accedũt ad hæc animi dotes, oris probitas, statura quadrata, in qua tamen imperatoria maiestas eluceat, corpus ualidum ac robustum, idemq; laboris, atque operis patientissimum, par uictus frugalitas, et ex eo ualetudo prosperrima. De hoc autem, cum ad-

huc

huc uiuat, Tranquillū, Plutarchūq; ac ueteres alios
 scriptores æmulatus, nihil est quod addam. Deus fā-
 xit, ut quod illum agitare semper animo Vincentius
 Quirinus asserebat, qui legatum Venetum egit apud
 illum, summa cum laude, ex sententia conficiat; neque
 enim iustius illum est bellum, quàm quod pro religio-
 ne sumitur, & ea deniq; uera, aternāq; gloria prin-
 cipum nostrorū existimari debet, quam res præclare
 in hostes fidei gestæ commendant.

CAROLVS V. autore F. M. Gallo.

HVnc Maximiliani nepotē Principes Germa-
 niæ Casarem declararunt, quoniam non ob-
 scurè elucere uisæ sunt maiorum suorum uirtutes; &
 satis iam testatum est ab eo, hoc paternum habere,
 quod pacem præferat pestilenti bellū bello. Hoc no-
 mine potissimum Germania eum ceu patrem patriæ
 amat & obseruat. Quæ gesserit autem in Pannonia
 & Africa, terra & mari contra Turcam, quando cō-
 missa sunt à multis literis, & obuia cuius sint, non est
 quod repetam. Occupatur autem iam bello, quod ad-
 huc dubio Marte geritur cum Gallorum rege Fran-
 cisco. De quo nostra nescia mens fati, futuri nihil po-
 test dicere. Dominus conseruet nobis diu Carolum,
 cum animo patris patriæ, et det illi et nobis pacem, et
 rerum omnium tranquillitatem.

TERTII LIBRI FINIS.